

การออกแบบนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองภายใต้การกำกับดูแล
ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง: พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2561

Designing Campaign Policies of Political Parties
under the Supervision of the Election Commission:
Organic Act on Political Parties B.E. 2018

ปฐมัทศน์ บรรณเลิศ*

Patomatat Bannalert

(Received: 18 June 2024; Revised: 28 June 2024; Accepted: 28 June 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้ มุ่งอธิบายถึงการออกแบบนโยบายการหาเสียงของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2561 โดยพบว่า ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พรรคการเมืองสามารถออกแบบนโยบายหาเสียงเลือกตั้งได้อย่างเป็นอิสระ ไม่ได้มีข้อกำหนดใด ๆ มาบังคับหรือกำหนดขอบเขตนโยบายของพรรคการเมือง จนกระทั่งการถือกำเนิดขึ้นขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ที่เรียกว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ซึ่งเป็นองค์กรกลางที่ดำเนินการจัดกระบวนการเลือกตั้งให้เกิดความสุจริตเที่ยงตรงและมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้กับพรรคการเมืองต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ต่อมาภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ก็ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 57 ที่ระบุว่า ทุกนโยบายที่มีการจ่ายเงินในลักษณะประชานิยมจะต้องจัดทำเป็นรายการชี้แจงต่อ “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” เพื่อเป็นการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายไม่ให้เกินดุลจนทำให้ประเทศเกิดความ

* อาจารย์ประจำ, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer, Political Science Program, Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Rai Rajabhat University, E-mail: Patomatat.ban@crru.ac.th

เสียหายจากการใช้นโยบายสาธารณะภายหลังจากที่พรรคการเมืองสามารถเข้ามาจัดตั้งรัฐบาลได้เป็นผลสำเร็จ โดยถือเป็นหนึ่งในกระบวนการกำกับดูแลผลประโยชน์ของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการควบคุมดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการช่วยเหลือประชาชนโดยภาพรวมของประเทศได้ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้ขั้นต่ำที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ดังนั้น การควบคุมงบประมาณรายจ่ายนโยบายเชิงประชานิยมของพรรคการเมืองที่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้นั้น อาจจะกลายเป็นการสร้างช่องว่างทางการกระจายรายได้และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างชนชั้นในระยะยาวได้

คำสำคัญ: นโยบายหาเสียงเลือกตั้ง, พรรคการเมือง, คณะกรรมการการเลือกตั้ง

Abstract

This academic article to explain the design of campaign policies of political parties according to the Organic Act on Political Parties, B.E. 2018, it was found that before the 1997 Constitution of the Kingdom of Thailand was promulgated, political parties were able to design election campaign policies effectively. Be independent There are no regulations to enforce or define the policy boundaries of political parties. Until the emergence of an independent constitutional organization called the “Election Commission” which is a central organization that organizes the election process to ensure honesty and accuracy and has a role in determining various measures for Political parties must strictly comply with this. Later, after the promulgation of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2017, the Organic Act on Political Parties B.E. 2017, Section 57, stated that every policy with populist payments must be Prepare a list of explanations. “Election Commission” in order to control budget expenditures so that they do not exceed the balance and cause damage to the country from the use of public policies after political parties have successfully formed a government. It is considered one of the processes for efficiently overseeing national interests. However, such control may cause inequality in helping the

people of the country as a whole. Since most people still have a minimum income that is not sufficient for living, therefore, controlling the budget and expenditures of the populist policies of political parties that can form a government, Will It may create gaps in income distribution and economic inequality between classes in the long run.

Keywords: Election Campaign Policy, Political Parties, Election Commission

1. บทนำ

ภายใต้การกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12–13 จะต้องคำนึงถึงการที่จะทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อไปบริหารงานภายใต้รัฐบาล พรรคการเมืองจึงต้องออกแบบนโยบายของพรรคการเมืองภายใต้แนวทางที่จะสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีการตัดสินใจที่จะไปเลือกพรรคการเมืองนั้นเข้าไปสู่การบริหารประเทศ นโยบายสาธารณะจะมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจนั้นจะต้องพยายามที่จะกระตุ้นทางเศรษฐกิจและสังคมที่พยายามจะนำไปสู่นโยบายประชานิยมจะทำให้เกิดปฏิกริยาร่วมของประชาชนที่จะมีความสนใจทางการเมืองในการเลือกพรรคการเมืองนั้น ๆ นโยบายสาธารณะเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมซึ่งได้รับผลกระทบจากนโยบายสาธารณะของรัฐบาลทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น นโยบายการศึกษา นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายสาธารณสุข นโยบายการปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น นโยบายดังกล่าว เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างชีวิตที่ดี ให้แก่ประชาชน รวมไปถึงเวทีการลงชีวิตของประชาชนนโยบายดังกล่าวมีผลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และการเสริมสร้างประชาชนให้อยู่ได้ในสังคม นโยบายสาธารณะที่ถูกกำหนดขึ้นจากพรรคการเมืองในกระบวนการการเลือกตั้งนำไปสู่นโยบายการหาเสียงของพรรคการเมืองเพื่อที่จะนำนโยบายดังกล่าว ไปสู่การบริหารของรัฐบาล ซึ่งนโยบายสาธารณะล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสนใจของประชาชนเพราะประชาชนทุกคนได้รับผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่งจากนโยบายสาธารณะของรัฐ

นโยบายสาธารณะจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมือง และสังคม โดยเฉพาะนโยบายสาธารณะมีรากฐานจากสภาพปัญหาของสังคมและปัญหาที่ประชาชนคาดหวังที่รัฐจะต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยมีกระบวนการทางการเมือง จะเกี่ยวข้องในรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ ระหว่างรัฐบาล ระบบราชการพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งสำคัญที่สุดจะต้องพิจารณาบริบททางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในปีนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทการมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะของประชาชน โดยเฉพาะ พรรคการเมืองยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนมีเพียงกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองไปสู่การหาเสียงเลือกตั้ง ในการกำหนดนโยบายสาธารณะบางนโยบาย อาจจะเป็น

ประโยชน์กับประชาชนบางกลุ่มแต่ประชาชนบางกลุ่มก็เสียผลประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่านโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองจะเป็นการดำเนินการ ในภาพรวมซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อไปสู่กระบวนการการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาลในอนาคตต่อไป

2. แนวคิดนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ (Public Policy) หมายถึง แนวทางกิจกรรม การกระทำ หรือการเลือกตัดสินใจของภาครัฐ ซึ่งได้ทำการตัดสินใจและกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้้นำให้มีกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการมีวิธีการบริหารหรือกระบวนการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชาชนผู้รับบริการสาธารณะในแต่ละเรื่อง

- 1) สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ
- 2) กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือองค์กรของรัฐจัดทำขึ้น เช่น การจัดการบริการสาธารณะ (public services), การจัดทำสินค้าสาธารณะ (public goods), การออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย
- 3) แนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือแนวทางที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา
- 4) ความคิดของรัฐที่กำหนดว่าจะทำอะไรหรือไม่ อย่างไร เพียงไร เมื่อไร
- 5) แนวทางกว้างๆ ที่ภาครัฐ (ไม่ว่าจะระดับใด) กำหนดขึ้นเพื่อล่วงหน้า เพื่อเป็นการชี้้นำให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ตามมา

มยุรี อนุมานราชธน (2563) ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของรัฐบาลและมติการเลือกตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้ทำการตัดสินใจและกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อชี้ นำให้มีกิจกรรมหรือหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการวิธีการบริหารหรือกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการในแต่ละเรื่อง

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2562) ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะหมายถึงแนวทางในการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือโครงการที่รัฐบาลกำหนดให้มีขึ้น โดยบ่งบอกถึงเป้าหมายหรือปัญหาในสังคม และวิธีการเพื่อให้บรรลุ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ แก่สังคมส่วนรวม ดังนั้นการกำหนดนโยบายสาธารณะจึงเป็นการกำหนดขอบเขตของรัฐบาลและเขตแดนของหน่วยงานราชการและองค์การสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ในสังกัดภาครัฐบาล

สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ คือกิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาลซึ่งครอบคลุมภารกิจต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยรัฐบาลกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศภายใต้กระบวนการในการแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรีให้สภาผู้แทนราษฎรรับทราบนำไปสู่การกำหนด งบประมาณ รายจ่ายประจำปีของปีนั้น ๆ และเป็น การดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่อง ภายใต้วาระการดำรงตำแหน่ง ของรัฐบาลเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตามนโยบายให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งในประเทศไทยมีการกำกับดูแลของการออกแบบนโยบายสาธารณะ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 105 ก วันที่ 7 ตุลาคม 2560 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567)

มาตรา 57 การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาให้คำนึงถึง ความเห็นของสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด นโยบายใดที่ต้องใช้จ่ายเงิน การประกาศโฆษณานโยบายนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (1) วงเงินที่ต้องใช้ และที่มาของเงินที่จะใช้ในการดำเนินการ
- (2) ความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบาย
- (3) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย ในกรณีพรรคการเมืองไม่ได้จัดทำรายการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสั่งให้ดำเนินการ ให้ครบถ้วนและถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

จากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกำหนดนโยบาย ของพรรคการเมืองที่ใช้ประกาศโฆษณาให้คำนึงถึงการใช้จ่ายโดยเฉพาะวงเงินที่ต้องใช้และที่มาของเงินจะใช้ในการดำเนินการรวมไปถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบายและผลกระทบความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย จะเห็นได้ว่านโยบายที่จะใช้ในการประกาศโฆษณาหรือหาเสียงจะต้องอยู่ภายในกรอบของการกำหนดนโยบายตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำกับดูแลและตรวจสอบ ซึ่งนโยบายของพรรคการเมืองที่ได้ประกาศหาเสียงออกมานำไปสู่การแก้ไขปัญหาประชาชนกลุ่มต่าง ๆ จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการอย่างมาก ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนอาจจะไม่ได้ทั้งหมดรวมไปถึงนโยบายจำนวนมากที่ไม่น่าจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ ในทางกลับกันอาจจะเป็นภาระของประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะการสร้างภาระทางการคลังในการใช้งบประมาณ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะประกาศนโยบายต่าง ๆ ออกมา ซึ่งไม่ได้ระบุว่าหาเงินมาจากแหล่งใด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้พรรคการเมืองประกาศโฆษณาหรือการกำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องให้นำเสนอ วงเงินที่ต้องใช้ แหล่งที่มาของเงิน ความคุ้มค่า และประโยชน์ในการดำเนินการ ตลอดจนผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย จะเห็นได้ว่า การนำเสนอของพรรคการเมือง เป็นข้อมูลให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทราบถึงการได้ สวัสดิการหรือประโยชน์จากนโยบายของพรรคการเมือง และทราบถึงแหล่งที่มาของงบประมาณ ต้นทุนในการดำเนินนโยบาย รวมไปถึงผลกระทบของนโยบายตามมา

3. การจัดทำข้อเสนอนโยบาย

3.1 การแก้ปัญหา (Problem-solving)

3.1.1 การตระหนักถึงปัญหา (problem recognition) การจัดทำนโยบายของพรรคการเมือง จะต้องคำนึงถึง ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในภาพ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค รวมไปถึงในระดับ จังหวัดและ เขตการเลือกตั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการนั้นเป็นปัญหาที่แก้ไขไม่สิ้นสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของโครงสร้างพื้นฐาน การหารายได้ ของประชาชน ปัญหาที่ทำกิน ปัญหาข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น ซึ่งบทบาทของรัฐบาลสามารถดำเนินการได้ ในกรอบอำนาจหน้าที่ ซึ่งสามารถดำเนินการ

ภายใต้การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะวาระเร่งด่วนของรัฐบาลแต่ต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ทันทั่วถึงต่อสถานการณ์ เช่น ปัญหามลพิษของฝุ่น PM 2.5 ปัญหายาเสพติด ปัญหาที่ทำกิน ปัญหาการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลแต่ละยุคจะลงไปประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัญหาดังกล่าว ในพื้นที่ และสามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 การจัดทำข้อเสนอแนะทางแก้ไข (proposal of solution) จากการที่ทราบประเด็นปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่นั้นจะต้องมาจัดลำดับความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือปัญหาเร่งด่วนสิ่งใดคือปัญหาที่ต้องแก้ไขทันทีซึ่งได้จะต้องมาจัดงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และต้องมีการดำเนินการให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาเพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมไปถึงการสะท้อนกลับของปัญหาให้กับประชาชนสร้างแนวทางการทำงานร่วมกัน จะเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน ทำให้การจัดทำข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะสามารถดำเนินการได้ โดยรูปแบบที่มีงบประมาณและไม่มีการงบประมาณก็สามารถดำเนินการได้ ดังนั้น ในการจัดทำข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องมีกระบวนการทางการเมืองรวมถึงการจัดทำประชาคมเพื่อจะได้มีแนวทางในการเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากดำเนินการในฝ่ายรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวอาจจะมองไม่เห็นในมุมมองของความรับผิดชอบของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ทำให้ภาคประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ไม่สามารถจะเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืนได้ครบถ้วนสมบูรณ์

3.1.3 การเลือกแนวทางแก้ไข (choice of solution) จากการจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องมาจัดลำดับความสำคัญประเด็นปัญหาดังกล่าวว่าปัญหาใดมีความสำคัญมากจนไปถึงประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญลดลงมา เพื่อนำไปสู่ทางเลือกการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผ่านนโยบายสาธารณะข้อเสนอแนะรวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งแนวทางในการเสนอแนะนโยบายสาธารณะจะต้องดำเนินการลักษณะแบบนี้ จะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ถูกทางซึ่งในกระบวนการเหล่านี้จะต้องประกอบไปด้วย พรรคการเมือง องค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนที่รับผลกระทบกับปัญหาดังกล่าว เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในกระบวนการในการกำหนดประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน แต่หากทางพรรคการเมืองเสนอแนะนโยบายสาธารณะ

เพื่อเอื้อประโยชน์กับกลุ่มผลประโยชน์ก็จะยากต่อการแก้ไขปัญหในพื้นที่อย่างยั่งยืน จากแนวทางในการแก้ไขปัญหามองถึงกระบวนการทางการเมือง จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของกระบวนการทางการเมืองจะประกอบไปด้วย รัฐบาล ระบบราชการ พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งจะขาดภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้การแก้ไขปัญหากับเกิดประโยชน์อะไรบางอย่างกับกระบวนการทางการเมืองที่ได้กล่าวถึงข้างต้น จึงต้องมองถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาลดลงจุดในเรื่องดังกล่าวนี้จึงขอให้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

3.1.4 นำหนทางแก้ไขไปดำเนินการ (putting solution into effort)

จากกระบวนการในการที่จะ หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นผ่านนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายการหาเสียงของพรรคการเมืองซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการของรัฐบาล จะต้องคำนึงถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหายั่งยืน โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากนโยบายสาธารณะที่มีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ทราบว่าเมื่อไหร่ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน หรือคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินการในส่วนนโยบายสาธารณะ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานนั้นมีการดำเนินการในทุก ๆ ปีงบประมาณ ซึ่งยังไม่มีแนวโน้มว่าโครงสร้างพื้นฐานจะเสร็จสิ้นเมื่อไหร่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี ทำให้งบประมาณในการดำเนินการนั้นจะต้องนำไปสู่การแก้ไขปัญหามากกว่าการพัฒนาประเทศภายใต้แนวทาง หรือสโลแกนที่เรียกว่า น้ำไหลไฟสว่างทางดี ดังนั้น การดำเนินการที่จะนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ผ่านนโยบายสาธารณะที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายของรัฐบาล จะต้องผ่านกระบวนการทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยรัฐบาล ระบบราชการ พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ จึงขอให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นสามารถหาแกนแท้ของปัญหาได้อย่างแท้จริง

3.2 วงจรนโยบาย (policy cycle)

3.2.1 การก่อตัวนโยบาย (policy agenda or policy formation) การ

ก่อโรคนโยบายจะต้องเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ลักษณะสภาพของปัญหาที่เป็นปัญหาสาธารณะ ให้มีความชัดเจนเพื่อให้มั่นใจว่าปัญหาที่กำลังปรากฏอยู่นั้นเป็นปัญหาอะไร เกิดผลกระทบกับคนกลุ่มใด มีผลกระทบกับสังคมอย่างไร ถึงปัญหาดังกล่าวจะต้องมีการแก้ไขเร่งด่วนหรือไม่

ประชาชนและสังคมต้องการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร หากไม่แก้ไขจะเกิดผลกระทบอย่างไร รวมไปถึงรัฐบาลจะเข้าไปแก้ไขใครจะเป็นผู้ได้ประโยชน์และเสียผลประโยชน์ ผลกระทบที่เกิดจากการแก้ไขจะเป็นอย่างไร หน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง ระบุปัญหาที่ชัดเจนเป็นพื้นฐานในการกำหนดวัตถุประสงค์และการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ปัญหาสาธารณะที่จะเป็นนโยบายของพรรคการเมืองที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะ เช่น ปัญหาเกิดขึ้นตามธรรมชาติที่มีผลกระทบกับประชาชน จำนวนมาก ปัญหาการกระทบกระเทือนความรู้สึกได้เป็นที่สนใจของสื่อมวลชน ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ปัญหาที่มีลักษณะความท้าทายต่ออำนาจและความชอบธรรมของรัฐ และปัญหาร่วมสมัย เป็นต้น

3.2.2 การกำหนดนโยบาย (policy formulation) การนำปัญหามากำหนดนโยบายสาธารณะ จะต้องมองกระบวนการที่ชัดเจนซึ่งสามารถมองได้ในทฤษฎีระบบ โดยกำหนดแนวทางจากทฤษฎีระบบ Input คือ ปัจจัยนำเข้า Process คือ ระบบการเมือง และ Output คือ ปัจจัยนำออก ดังนั้น ปัจจัยนำเข้าจะประกอบไปด้วย ปัญหาทั่วไป ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงข้อเสนอแนะของสังคมในสภาวะการที่บทบาททางการเมืองมีบทบาทสูง ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่พรรคการเมืองนำเสนอแนะนโยบายไว้ในการหาเสียงทำให้กลายเป็นคำมั่นหรือคำสัญญาที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะในการบริหารประเทศ ระบบการเมือง คือข้อเสนอ ของรัฐบาล ซึ่งผ่านกระบวนการทางการเมือง นำไปสู่ นโยบายของรัฐบาลซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้เสนอนโยบายต่างต่างมากมาย มีทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับทางสังคม แต่ในภาพรวมนโยบายของรัฐบาลก็จะมีนโยบายที่เข้าไปดำเนินการในส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ จะทำให้เห็นว่ นโยบายของแต่ละรัฐบาลก็จะมีปรับเปลี่ยน นโยบายเพื่อให้สอดคล้องต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปีนั้น ๆ ซึ่งรัฐบาลจะอ้างว่าระยะเวลาในการดำเนินการของรัฐบาลในวาระ 4 ปี ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนได้ สิ่งทำให้เกิดการกำหนดนโยบายในการดำเนินการของรัฐบาลในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ จะทำให้เห็นการทำงานของรัฐบาลที่เป็นรูปธรรมต่อการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ ซึ่งหากกำหนดนโยบายที่จะดำเนินการในระยะยาว เช่น นโยบายที่เกี่ยวกับโครงการเมกะโปรเจกต์จะเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะมีการปรับเปลี่ยนรัฐบาลทำให้มองให้เห็นว่าผลงานของการ ดำเนินการโครงการดังกล่าว

จะเป็นผลงานของพรรคการเมืองใด ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองในอนาคตที่จะนำผลงานดังกล่าวไปสู่กันโฆษณาหาเสียงและออกแบบนโยบายสถานะในการโฆษณาประชาสัมพันธ์กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3.2.3 การตัดสินใจนโยบาย (policy adoption or policy decision) ในการตัดสินใจนโยบายสาธารณะหรือการเลือกนโยบายสาธารณะที่จะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนา โดยเฉพาะการเลือกวิถีทางหรือแนวทางของนโยบายที่เหมาะสมที่สุด และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามความต้องการของการบริหารงานของรัฐบาล อาจรวมไปถึงแนวทางในการบูรณาการร่วมกับการทำงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากงบประมาณมีข้อจำกัดจะต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศก็จะเข้าร่วมดำเนินการในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของนโยบายสาธารณะของรัฐบาล ในการตัดสินใจนโยบายจะต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรมคุณธรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อค่านิยมที่เป็นหลักในการเลือกนโยบาย ในการพิจารณาทางเลือกของนโยบายควรจะต้องมองถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเป็นธรรม การตอบสนอง ความเหมาะสม และฉันทามติเป็นต้น

3.2.4 การนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) ในการนำนโยบายไปสู่ปฏิบัติ จะต้องมองถึง นโยบายนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงกรม หรือหน่วยงานอื่น ๆ อย่างไร เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการเองได้ภายใต้อำนาจของนายกรัฐมนตรีเพียงท่านเดียว ดังนั้น นโยบายสาธารณะ ของรัฐบาลต่าง ๆ จะต้อง กระจายไปสู่กระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำนโยบายไปสู่การแปลงนโยบายเป็นแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้กรอบงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จึงจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ๆ กำกับดูแล แผนงาน โครงการและกิจกรรม การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ จะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการเช่น ความง่ายของสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ โครงสร้างของนโยบายสาธารณะ โครงสร้างนอกเหนือจากนโยบายสาธารณะในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ระบบราชการ กลุ่มผลประโยชน์ แต่ที่สำคัญคือภาคประชาสังคม จึงต้องมองกระบวนการที่เกี่ยวข้องในเรื่องของสมรรถนะของบุคลากร เงินทุนเครื่องจักรวัสดุ ความสามารถในการควบคุม วัดความก้าวหน้าและผลการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่ให้ความ

ร่วมมือหรือต่อต้าน การประสานงานองค์กรต่าง ๆ และกลุ่มผลประโยชน์ที่จะเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ

3.2.5 การประเมินนโยบาย (policy evaluation) การประเมินนโยบายเพื่อให้ทราบว่าการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่อย่างไร หากดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะได้มีการปรับ แผนงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือหากการดำเนินการต่อไปอาจจะติดขัดปัญหาอุปสรรคจะต้องยุติ โครงการ ซึ่งในการดำเนินโครงการมักจะมีประเด็นคำถามอยู่เสมอว่ามีการประเมินโครงการไปเพื่ออะไร เนื่องจาก รัฐบาลดำเนินโครงการไปนั้นอาจจะไม่มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าหรือความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการจึงมักจะมีคำถามอยู่เสมอว่า โครงการของรัฐทำไมต้องดำเนินการในพื้นที่นี้ทำไมต้องดำเนินการในระยะเวลานี้คุ้มหรือไม่คุ้ม กับการดำเนินโครงการ บอกหรือไม่เหมาะสม กับการอำนวยการเป็นต้น ดังนั้น การประเมินผลของโครงการจะเป็นการสนับสนุนหรือยกเลิกการประเมินผลเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าควรดำเนินการต่อขยายผลต่อหรือยกเลิกโครงการ การประเมินโครงการเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่ รวมไปถึงการปรับปรุงงานต่าง ๆ ที่เราได้ดำเนินการโครงการไปแล้วเพื่อนำแนวทางดังกล่าวมาปรับปรุงการแก้ไขให้ดีขึ้น

4. บทสรุป: การออกแบบนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง

การออกแบบนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาสามารถออกแบบนโยบายได้อย่างอิสระจะสามารถกำหนดนโยบายหาเสียงในรูปแบบใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็น นโยบายประชานิยม นโยบายการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ นโยบายการแก้ไขปัญหาทางสังคม นโยบายการแก้ไขทางโครงสร้าง เป็นต้น ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้มีองค์กรอิสระเกิดขึ้นหลากหลายองค์กร โดยเฉพาะองค์กรที่ได้กำกับดูแลกระบวนการในการเลือกตั้ง เรียกว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีบทบาทในการกำหนดกระบวนการการเลือกตั้ง กำหนดพรรคการเมือง กำหนดการออกเสียงประชามติ รวมไปถึงอำนาจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เห็นว่าการกระบวนการเลือกตั้งโดยองค์กรอิสระ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่อิสระจากการเมือง ทำให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 57

ระบุว่า ทุกนโยบายที่มีการจ่ายเงินจะต้องทำเป็นรายการ มาชี้แจงยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้ 1) วงเงินที่ต้องใช้และที่มาของเงินที่จะใช้ดำเนินการ 2) ความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบาย และ 3) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย

ภาพที่ 1 ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 57

ที่มา ilaw (2566)

ilaw (2566) ได้เขียนหัวข้อ “นโยบายก็ดีนะ แต่มีดังเท่าไร?” ชวนรู้จัก พ.ร.บ. พรรคการเมืองฯ ม.57 เจ้าปัญหา ได้สรุปในรูปภาพว่าการกำหนด นโยบาย จะต้องมีการให้พรรคการเมืองทำรายการที่แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยภายใต้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ได้กำหนดไว้ว่า กรณีพรรคการเมืองไม่ได้จัดทำรายการไว้จะต้องดำเนินการอย่างถูกต้องในระยะเวลาที่กำหนด หากพรรคการเมืองยังไม่ดำเนินการตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา 121 กำหนด จะต้องถูกปรับ 500,000 บาท และปรับอีกวันละ 10,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

TDRI (2566) ได้ตั้งข้อสังเกตการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 จำนวน 6 พรรค คือ พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ (ซึ่งรวมพรรครวมไทยสร้างชาติในปัจจุบันด้วย) พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย และพรรคก้าวไกล (พรรคอนาคตใหม่เดิม) หากพิจารณาตามข้อมูลที่พรรคการเมืองนำเสนอ จะพบว่ามี 4 พรรคที่มีนโยบายซึ่งต้องใช้งบประมาณมากในระดับ 1 ล้านล้านบาท เรียงตามลำดับคือ พรรคภูมิใจไทย (1.9 ล้านล้านบาท) พรรคเพื่อไทย

(1.8 ล้านล้านบาท) พรรคก้าวไกล (1.3 ล้านล้านบาท) และพรรคพลังประชาชน (1.0 ล้านล้านบาท)

ตารางที่ 1 นโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้เงินมากที่สุด 3 นโยบายของ 6 พรรคการเมืองใหญ่		
พรรคการเมือง	นโยบาย (เฉพาะที่มีการระบุวงเงิน)	วงเงิน (ล้านบาท)
ภูมิใจไทย	รวม	1,847,422
	เกษตรสร้างชาติพัฒนาภาคใต้: ลงทุนไปกรมส่งเสริมการเกษตร	1,700,000
	การดำเนินงานกับเมืองขอนแก่น (จัดสรรที่ดินในเขตเกษตรกรรม 30% ให้เกษตรกร)	101,334
เพื่อไทย	รวม	1,770,870
	การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วย Digital wallet	560,000
	การจัดการน้ำ: ไม่ท่วม ไม่แล้ง สนับสนุนน้ำดื่ม	500,334
ก้าวไกล	รวม	1,288,610
	สวัสดิการ "ดูอายุ" เงินเดือนผู้รับ 3,000 บาท/เดือน	500,000
	เพิ่มสวัสดิการคนแออัดประเทศ (ลูกคน อนุ.)	200,000
พลังประชาชน	รวม	996,264
	เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 3,000-5,000 บาท	495,658
	แม่ ลูก สึก ประสรัฐ	174,216
ประชาธิปัตย์	รวม	685,400
	Startup-SME ต้องมีเงินตั้ง	300,000
	ธนาคารหมู่บ้าน สิบปี แห่งละ 2 ล้านบาท	160,000
รวมไทยสร้างชาติ	รวม	250,000
	บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 1,000 บาท/คน/เดือน	71,000
	คนละครึ่งภาค 2	40,000

ภาพที่ 2 นโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้เงินมากที่สุด 3 นโยบายของ 6 พรรคการเมืองที่มา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) (2566)

จากข้อสังเกตจาก TDRI สรุปได้ว่า นโยบายของเกือบทุกพรรคน่าจะทำให้มีการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจนขาดดุลงบประมาณอย่างมากในช่วง 4 ปีข้างหน้า ซึ่งนอกจากจะทำให้หนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว ยังอาจทำให้เศรษฐกิจขาดเสถียรภาพเพราะขยายตัวในระดับที่ร้อนแรงเกินไป ภายใต้สภาพที่ความเสี่ยงของเงินเฟ้อด้านอุปสงค์ (demand-pull inflation) ยังไม่ผ่อนคลายและอาจเร่งตัวขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แม้เงินเฟ้อด้านอุปทาน (supply-side inflation) ซึ่งเกิดขึ้นก่อนหน้านี้จากการที่พลังงานมีราคาเพิ่มสูงขึ้นจะผ่อนคลายไปแล้วก็ตาม หากเงินเฟ้อขยายสูงขึ้นต่อเนื่องจนไม่สามารถควบคุมได้ จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. ถูกบังคับให้ต้องปรับสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนทางการเงินของธุรกิจและซ้ำเติมภาวะหนี้

ครัวเรือนซึ่งอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว ซึ่งทำให้กลุ่มเปราะบางที่พรรคการเมืองต้องการช่วยเหลือกลับได้รับผลกระทบในด้านลบ

การออกแบบนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง กล่าวโดยสรุป การออกแบบนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองที่นำไปสู่การประชาสัมพันธ์การโฆษณาให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้คนไปลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองนั้น ๆ จะต้องดำเนินการภายใต้ข้อเท็จจริงของข้อมูลของภาครัฐที่มีข้อมูลทั้งเป็นข้อมูลในเชิงปัญหาข้อมูลในเชิงตัวเลขข้อมูลในเชิงสถิติ เพื่อนำไปสู่การออกแบบนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ซึ่งการนำเสนอนโยบายหาเสียงพรรคการเมืองจะนำไปสู่ การดำเนินการที่เป็นรูปธรรมต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นได้เข้าไปสู่การบริหารประเทศ ซึ่งในรูปแบบปัจจุบันการที่จะเป็นรัฐบาลจะมีพรรคการเมืองในรูปแบบของรัฐบาลผสม ซึ่งมีพรรคการเมือง อยู่หลากหลายพรรคและนโยบายของพรรคการเมืองในหลากหลายพรรคจะนำไปสู่การรวบรวมและบูรณาการของนโยบายของพรรคที่หาเสียงไว้กับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งนำไปเป็นนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินการในระยะเวลาของวาระรัฐบาล คือ 4 ปี และในกระบวนการในการดำเนินการของการกำหนดนโยบายซึ่งจะต้องเป็นนโยบายที่สามารถดำเนินการได้จริง จึงมีกรอบในการกำหนดนโยบายในการหาเสียงไว้ โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ควบคุมภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 57

ทำให้การดำเนินการของพรรคการเมืองอยู่ในกรอบของการดำเนินการ ภายใต้งบประมาณ ภายใต้งบประมาณ ภายใต้งบประมาณ หรืออาจจะจะมีแหล่งที่มาของงบประมาณที่รัฐบาลนั้น ๆ มีศักยภาพในการหางบประมาณเพิ่มเติมเข้ามาภายใต้กรอบของการกำหนดนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่จะเกี่ยวข้องภายใต้กระบวนการทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยรัฐบาล ระบบราชการ พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน จึงขอเสนอในรูปแบบที่จะทำให้อำนาจประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการกำหนดนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ ในรูปแบบของนโยบายที่รัฐบาลนำไปสู่กระบวนการในการกำหนดนโยบายของการบริหารประเทศ ตลอดจนการนำนโยบายไปสู่รูปแบบของการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในการดำเนินการในส่วนของการกำหนดนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ควรจะต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบ มากกว่าหน่วยงานอิสระ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควร

จะต้องมีหน่วยงานที่เข้าไปสู่การคัดกรองว่านโยบายดังกล่าวนี้เป็นนโยบายสัญญาว่าจะให้นโยบายหาเสียง ที่ไม่สามารถดำเนินการได้จริง นโยบายหาเสียงขายฝัน ซึ่งมันเป็นลักษณะของการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัดสินใจในการเลือกพรรคการเมืองนั้นไปสู่การบริหารประเทศที่เรียกว่ารัฐบาล แต่พอเข้าไปสู่การได้อำนาจในการบริหารประเทศกลับไม่นำนโยบายในการหาเสียงของพรรคการเมืองไปสู่การกำหนดนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลจึงทำให้เกิดความไม่พึงพอใจอาจจะนำไปสู่การเป็นปฏิกิริยาของพรรคการเมืองส่งผลทำให้ประชาชนมีความเสื่อมต่อพรรคการเมืองต่อระบบประชาธิปไตยต่อระบบการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จนถึง พ.ศ. 2560 ได้มีการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งจะกำหนดกรอบในการดำเนินการของรัฐบาลในการบริหารประเทศดังนั้น พรรคการเมืองควรจะต้องไปศึกษาแนวนโยบายพื้นฐานรัฐเพื่อไปกำหนดนโยบายการหาเสียงของพรรคการเมือง รวมไปถึงการนำตัวเลขสถิติต่าง ๆ ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งในกรอบเศรษฐกิจในกรอบของสังคมนำไปพิจารณากำหนดนโยบายหาเสียงที่สามารถดำเนินการได้จริง เพื่อทำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะต่อไปในอนาคต

ดังนั้น พรรคการเมืองจะต้องคำนึงถึงการออกแบบนโยบายสาธารณะซึ่งนำไปสู่การกำหนดนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองที่จะไปประชาสัมพันธ์โฆษณาให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ตัดสินใจในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่าจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เกิดคุณภาพได้อย่างไร แต่หากพรรคการเมืองกำหนดนโยบายหาเสียงที่ไม่สามารถดำเนินการได้ควรจะต้องมีการกำหนดโทษที่ชัดเจนจนทำให้มาตรการในการกำหนดนโยบายหาเสียงมีรูปแบบของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ตลอดจนหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ รวมไปถึงภาคประชาสังคมจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการหาเสียงของพรรคการเมือง ที่ได้นำสภาพปัญหาที่แท้จริงไปสู่การออกแบบนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของรัฐบาลสามารถดำเนินการภายใต้นโยบายในรูปแบบการบริหารนโยบายอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลอยู่ในพรรคการเมืองใดเพื่อจะทำให้การดำเนินการของนโยบายนั้น ๆ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- เข้มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง. (2563). *พรรคการเมือง*. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2567, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.
- คมสันต์ บัวดีบ และจันทนา สุทธิจารี. (2561). การเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษานโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. 9(1), 1-28.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา. (2563). *กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567, จาก <https://www.parliament.go.th>.
- ชงค์ชาญ สุวรรณมณี. (2563). *พรรคการเมืองกับกฎหมายพรรคการเมืองของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2567, จาก <http://www.parliament.go.th/library>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2566). *ข้อสังเกตเรื่องต้นทุนทางการเงินของนโยบายและที่มาของเงิน: วิเคราะห์จากเอกสารที่พรรคการเมืองยื่นเสนอต่อกกต..* สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567, จาก <https://tdri.or.th/2023/04/policy-costing-comments/>
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ม.ป.ป.). *ข้อมูลพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่ ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2567*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567, จาก https://www.ect.go.th/ect_th/download/article/article_20171106155158.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2567). *คู่มือสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567, จาก https://www.ect.go.th/ect_th/ewt_dl_link.php?nid=3656.
- Ilaw. (2566). “นโยบายก็ดีนะ แต่มีดังเท่าไร?” ชวนรู้จัก พ.ร.บ.พรรคการเมืองฯ ม.57 เจ้าปัญหา. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567, จาก ilaw.or.th/articles/5860

ภาษาอังกฤษ

Datye, K., & Mishra, S. (1984). Compatibility of Dye Mixtures. *Journal of the Society of Dyers and Colourists*, 100(11), 334-339.

Sharkansky, I. (1980). *Policy Analysis in Political Science*. Chicago: Markham.